

Creating our futures

ECTP-CEU

European Council of Spatial Planners
Conseil européen des Urbanistes

EUROPEES CHARTER PARTICIPATIEVE DEMOCRATIE IN RUIMTELIJKE PLANNINGSPROCESSEN

De meeste beleidsbeslissingen hebben directe of indirecte effecten op de ruimtelijke ontwikkeling en op de kwaliteit van onze leefomgeving. Onze samenleving is letterlijk en figuurlijk gebaseerd op de *gemeenschappelijke grond* waarop we leven en waarop we onze rechten uitoefenen met respect voor de democratie.

Daarom moeten we onze Europese democratische aspiraties voortdurend versterken en beschermen. Niet door er angstvallig aan vast te houden, maar door ze voortdurend te evalueren en te herzien. Op die manier kan het democratisch ethos actueel blijven en kunnen toekomstige ontwikkelingen binnen onze lokale, regionale of nationale gemeenschappen daarop afgestemd worden.

Een transversaal beleid is noodzakelijk om te komen tot geïntegreerde en samenhangende steden en regio's. Alleen op die manier kan binnen de rijkdom van de culturele diversiteit de kracht gevonden worden voor een *beter samenleven* en kan de basis gelegd worden voor sociale en culturele samenhang, nodig voor territoriale cohesie en economische ontwikkeling.

Cultuur moet beschouwd worden als de vierde pijler van duurzaamheid. Geen enkele planningsactiviteit is immers vrij van culturele implicaties. Informatie, opleiding en participatie zijn sterk verbonden met de culturele waarden van de samenleving.

De betrokkenheid van individuen en gemeenschappen bij het bepalen van hun eigen leefomgeving is daarom cruciaal. Het Charter van de Europese Planning wijst op het belang van een echte participatieve democratie. Als Europese ruimtelijke planners stellen we dit **Charter over Participatieve Democratie** in ruimtelijke planningsprocessen voor en roepen op om het te onderschrijven en toe te passen op elke beslissing die het dagelijks leven van mensen beïnvloedt.

- 2
- Aangezien de participatie van individuen en gemeenschappen aan het publieke leven op alle niveaus - nationaal, regionaal en lokaal - deel uitmaakt van de kernwaarden van de democratie en aangezien de directe betrokkenheid van de bevolking, vanuit hun burgerrechten en -plichten, het hart vormt van elk democratisch systeem;
 - Overtuigd dat lokale democratische legitimiteit een van de hoekstenen vormt van de democratie en dat de versterking ervan een belangrijke factor is bij het leveren van economische en sociale stabiliteit op lange termijn;
 - Overtuigd dat steden en regio's de voor de hand liggende plaatsen zijn om Participatieve Democratie uit te oefenen, gelet op het zeer brede scala aan onderwerpen dat verband houdt met ruimtelijke planning en met een directe impact op de kwaliteit van leefomstandigheden van de Europeaan;
 - Wetende dat zowel bij de diagnose van problemen als bij het formuleren van oplossingen via projecten, strategische plannen en ruimtelijke ontwikkelingsvisies er niet alleen voor mensen maar vooral mét mensen een planningsproces moet worden doorlopen;
 - Aangezien ruimtelijke planners zich als beleidsadviseurs, bemiddelaars en ontwerpers inzetten om ervoor te zorgen dat Participatieve Democratie wordt geïmplementeerd door volledige informatieverstrekking en participatie bij de formulering van oplossingen bij het totstandkomingsproces van ruimtelijk beleid en concrete projecten, zoals vermeld in het Charter van de Europese Planning (ECTP-CEU, Barcelona 2013);
 - Aangezien 'samenleven in diversiteit' een fundamenteel principe en prioriteit van de Raad van Europa vormt, en daarom rekening dient gehouden te worden met verschillen en specifieke behoeften;
 - Aangezien het Verdrag van Aarhus over het recht op betrokkenheid bij beslissingen die een persoon of een samenlevingsgroep beïnvloeden, door Participatieve Democratie een meer *ruimte-gevoelige* toepassing kan krijgen;

PREAMBULE:

- Gezien de sterke politieke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen in Europa en de globalisering die maken dat de democratie zijn plaats dient te vinden in een nieuwe, uitdagende context;
- Aangezien overheden op alle beleidsniveaus een gedeelde leidende rol hebben en moeten opnemen om gemeenschapsparticipatie te bevorderen en dat het succes van een democratisch participatieproces steeds afhangt van het engagement van deze overheden;
- Gezien de erkenning en versterking van de rol van het maatschappelijk middenveld, via verenigingen en groepen van individuen, als *key player* en drijvende kracht in het ontwikkelen en onderhouden van een echte Participatieve Democratie;
- Overtuigd dat een gezond model van Participatieve Democratie de representatieve democratie ondersteunt, daarbij zowel inclusieve processen als resultaten beoogt en de dialoog met lokale gemeenschappen deel laat uitmaken van formele besluitvormingsprocessen;
- Ervan overtuigd dat in de context van een snel veranderend maatschappelijk engagement een sterkere integratie via participatieprocessen noodzakelijk wordt wanneer traditionele processen binnen de representatieve democratie hun geloofwaardigheid wensen te behouden;
- Overtuigd ook dat de verdere ontwikkeling van *big data* en *real-time* informatiesystemen beheerd en geïnterpreteerd moet worden door de lens van 'lay knowledge' (*ervaringsdeskundigen, niet-experten gezond verstand*) via democratische participatie processen.

4 KOMEN OVEREEN WAT VOLGT:

Artikel 1 - Definitie

Een proces van participatieve democratie in de ruimtelijke planning is een vorm van publieke participatie die beslissingen faciliteert om belangenconflicten, omwille van tegenstrijdige behoeften en bezorgdheden, te kunnen verminderen. Dit proces loopt via het samen beslissen op basis van het algemeen belang.

Artikel 2 - Doelstellingen

Ruimtelijke beleid heeft een grote invloed op de leefkwaliteit van mensen en op hun leefomgeving. Het stuurt en versterkt de keuzes over waar mensen wonen, hun culturele diversiteit uiten en hun economische activiteiten ontplooiën en hoe publieke voorzieningen en overheidsdiensten territoriaal verspreid worden en de toegang ertoe gewaarborgd wordt. Dit beleid moet vanuit publieke participatie transparant, responsief en effectief zijn en passende antwoorden formuleren op culturele, sociale, economische

en milieu-uitdagingen. Het doel van een Participatieve Democratie in de ruimtelijke planning is het bereiken van gedeeld eigenaarschap en een algemene aanvaarding van plannen, beleidsmaatregelen en actieprogramma's. Telkens met het oog op conflictoplossing en op basis van co-productie, waarbij het algemeen belang altijd vóór elk individueel belang komt.

Artikel 3 - Betrokkenheid en vertegenwoordiging

Binnen de aanpak van Participatieve Democratie wordt een zo breed mogelijk bereik beoogd van alle betrokkenen, hun brede waaier aan belangen en behoeften inbegrepen.

Iedereen die een effect ondervindt van, of belang hecht aan een plan, beleid of actieprogramma moet de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan het proces.

Maatregelen die relevante maatschappelijke geledingen bewust maken, moeten van bij aanvang als een centraal onderdeel van het proces beschouwd worden.

Artikel 4 - Informatie en onderwijs

Een proces van Participatieve Democratie geeft steeds de volledige toegang tot alle informatie. Alle deelnemers moeten over de nodige informatie- en communicatiemiddelen kunnen beschikken om eenzelfde begripsniveau te waarborgen.

Dit brengt met zich mee dat processen door middel van collectief leren plaatsvinden zodat alle deelnemers hetzelfde niveau van informatie en hetzelfde niveau van begrip kunnen verwerven en delen. Dit proces van kennisverwerving dient gepromoot te worden door ruimtelijk planners.

6 Artikel 5 – Modus operandi

Specifieke lokale omstandigheden zullen telkens bepalen hoe het proces in concreto wordt aangepakt. De gehanteerde methode en het procesverloop zal variëren naar gelang de scope van de plannen, het planningsniveau en de betrokken bevolking, maar ook naar gelang de bestaande lokale administratieve context.

Een participatieproces kan hoe dan ook niet geloofwaardig gevoerd worden, zonder passende, robuuste afspraken qua aanpak en besluitvorming met de betrokken gemeenschappen.

Adequate vertegenwoordiging is hierbij cruciaal. Het is aan de bevoegde publieke autoriteiten om de criteria vast te stellen waaraan de vertegenwoordigende groepen of individuen dienen te beantwoorden in lijn met de juridische procedures en met een reële actieve inbreng.

Artikel 6 -Toegankelijkheid

Iedereen die bekommerd is naar aanleiding van, of gevat is door een ruimtelijk planningsproject of beleidsbeslissing moet uit verschillende kanalen kunnen kiezen om respectieve noden en opmerkingen te uiten.

Planningsautoriteiten of andere bij het proces betrokken organisaties dienen ervoor te zorgen dat mensen zich gerespecteerd, comfortabel en onbelemmerd voelen bij het uiten van hun mening.

Alle mensen met een potentieel belang zouden aangemoedigd moeten worden om hun behoeften en bezorgdheden uit te spreken tijdens informele, multimodale en multi-directionele uitwisselingsplatformen. Doel hiervan is om de actieve dialoog te stimuleren, het gedeeld begrip van de uitdagingen te verbeteren en gemeenschappelijke interesses en bekommernissen te ontwikkelen om zo tot een gezamenlijke visie en co-creatie van planningsoplossingen te komen.

Bij dit alles dienen nieuwe technologieën gebruikt. Ze moeten toegankelijk en gebruiksvriendelijk zijn en beantwoorden aan de noden van de betrokkene. Gebruik makend van technieken die aanzetten tot keuzes en reflecties zullen deelnemers met een breed palet aan perspectieven en meningen kunnen kennismaken en deze ook zelf kunnen formuleren.

Artikel 7 - Continuïteit

Alle deelnemers zijn integraal betrokken bij het volledige planningsproces: vanaf de aanleiding, het uittekenen van het proces, de besluitvorming, implementatie, tot de monitoring en evaluatie van het ruimtelijk planningsbeleid.

Artikel 8 - Relevante experts

Het is belangrijk dat ruimtelijke planners met adequate vaardigheden als facilitator een professionele technische ondersteuning kunnen bieden, zodat op alle argumenten en voorstellen van de deelnemers kan ingegaan worden.

Ruimtelijke planners dienen ook onafhankelijke expertise aan te reiken om processen van Participatieve Democratie te monitoren en de correcte naleving van regels en wetten te waarborgen en daarbij ook open te staan voor experimenten en innovatie.

Artikel 9 - Beslissingsautoriteit

Autoriteiten met beslissingsmacht op verschillende beleidsniveaus nemen participatieve planning op als onderdeel van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de stakeholders en participanten die door hun beslissingen gevat worden.

Alle autoriteiten wiens beslissingen een invloed hebben op de kwaliteit van de leefomgeving worden hierdoor gevat. Ze moeten in staat zijn om een inzicht te verwerven over het planningsonderwerp en zijn specifieke context en dienen over de nodige technische skills, communicatievaardigheden en tijd te beschikken.

8 Artikel 10 – Monitoring van de uitvoering van het Charter

Een groep deskundigen, samengebracht door ECTP-CEU in samenwerking met de relevante organen van de Raad van Europa en de Europese Unie, zal bij de ontwikkeling, implementatie en monitoring van het Charter advies en bijstand kunnen verlenen.

Dit zal ook de verspreiding van zowel *best practices*, als te vermijden of te ontmoedigen ervaringen en praktijken mogelijk maken.

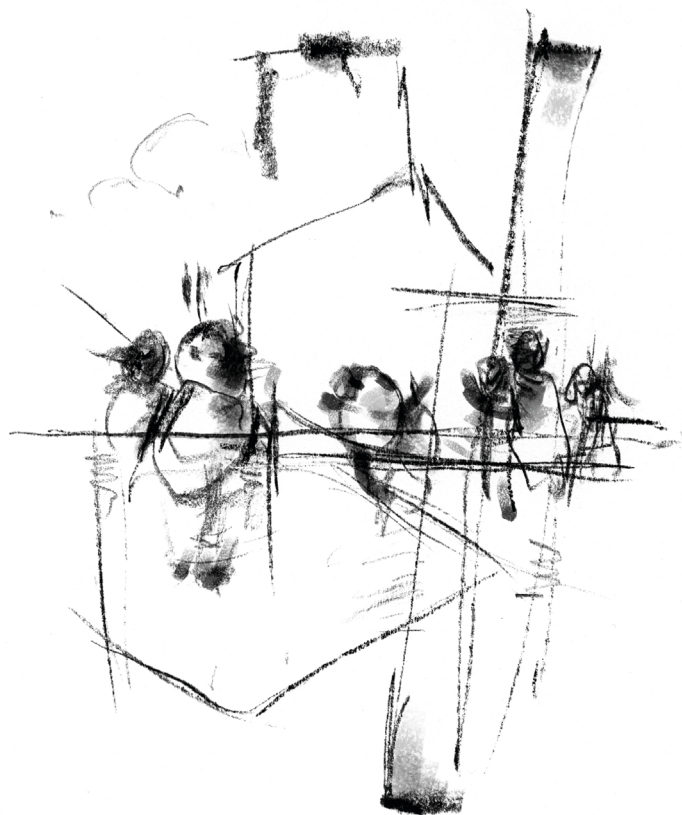
Artikel 11 - Awards

Naast de promotie van dit Charter zullen ondergetekenden de *best practices* en specifieke ervaringen uitwisseling en verspreiden, inbegrepen het uitreiken van specifieke prijzen van uitmuntendheid in Participatieve Democratie.

Artikel 12 - Verhouding met andere instrumenten

De bepalingen van dit Charter zijn in lijn met en rechtstreeks geïnspireerd door het Charter van de Europese Planning.

Creating our futures

ECTP-CEU

European Council of Spatial Planners
Conseil européen des Urbanistes

Vertaling

Joris SCHEERS

Met de steun van

European Charter on Participatory Democracy in Spatial Planning Processes

February 2016.

The authors and working group members:

Luc-Emile BOUCHE-FLOIRIN, Chair, France.

Vincent GOODSTADT, United Kingdom.

Elias BERIATOS, Greece.

Virna BUSSADORI, Italy.

Paulo CORREIA, Portugal.

Pierre-Yves DELCOURT, Switzerland.

Maros FINKA, Slovakia.

Dominique LANCRENON, France.

Lucy NATARAJAN, United Kingdom.

Kristin NORDLI, Norway.

Welke organisatie is ECTP?

De ECTP-CEU (European Council of Spatial Planners - Europese Raad van Ruimtelijke planners °1985) brengt 25 professionele verenigingen en instituties uit 23 Europese landen samen die actief zijn rond ruimtelijke planning. Ook corresponderende leden maken deel uit van de Raad.

Het is een koepelorganisatie die de leden een gemeenschappelijk kader biedt om de praktijk van ruimtelijke planning en stedelijke ontwikkeling in al zijn aspecten in de kijker te zetten en te promoten. De opleidingen en het onderwijs in de ruimtelijke planning, maar ook het levenslang bijscholen en het debat over de positie, rol en verantwoordelijkheden van de ruimtelijk planner als professional staan hierbij centraal.

De ECTP-CEU focust steeds op de planingspraktijk en engageert zich in dialoog met lokale, nationale en Europese overheden. Ze werkte twee belangrijke Europese charters uit (Charter of European Planning en het Europees Charter Participatieve democratie in ruimtelijke planingsprocessen) en beloont best practices uit heel Europa via de Europese Planning Awards.